

REFLECTIONS ON THE LEGAL CONCEPT OF CRIMINAL UNIT. SPECIAL FOCUS ON THE TYPES OF CRIMINAL LEGAL UNIT

Anca-Iulia Stoian, Assist. Prof., PhD, "Spiru Haret" University of Constanța

Abstract: In this study, we aimed at approaching the legal unit of crime as form of the criminal unit that represents a criminal activity composed of two or more actions or inactions which, taken separately, may constitute distinct crimes, but that, however, under the will of the legislature are combined in a single criminal component; they may be classified under a single rule of incrimination. As a criminal-legal entity, it may be possible that the criminal unit exists and manifests only within a form based on how structural elements that make up the content of a crime are configured. It is well known that the form represents the expression of the content with which it forms a dialectical unity which establishes the limits within which it can find expression and in which it may exist. For determining the forms that a certain phenomenon can take, there are the interactions in time and space set between the different elements that form it and characterize it as such. The need for researching the legal crime unit is given by the fact that its normative premises are continuously evolving, Romania engaging in this process emerged from institutional traditions that it promotes, in the regulatory plan, with the entry into force of the new Criminal Code.

Keywords: criminal unit, action, inaction, plurality of offenses, incrimination

În calitate de entitate juridico-penală, este posibil ca unitatea infracțională să existe și să se manifeste doar în cadrul unor forme bazate pe modul în care sunt configurate elementele structurale ce alcătuiesc conținutul unei infracțiuni.

Este bine știut că forma reprezintă expresia conținutului, împreună cu care formează o unitate dialectică, ce stabilește limitele în care-și poate găsi expresie și în cadrul căruia poate exista. La baza stabilirii formelor pe care le poate îmbrăca un anumit fenomen stau interacțiunile în timp și în spațiu fixate între diferitele elemente care-l formează și-l caracterizează ca atare [1]. Această formulă dialectică este luată în considerație de legiuitor la determinarea în legislația penală a formelor unității de infracțiuni: *fenomenul* – unitatea infracțională ca entitate juridică; *conținutul* – totalitatea elementelor și semnelor componente care formează conținutul constitutiv al infracțiunii; *conexiunile* de timp și spațiu existente între elementele și semnele componente ale infracțiunii unice.

Unitatea infracțiunii, ca entitate juridică, este determinată, în primul rând, de unitatea faptei ca entitate materială. Într-adevăr, analizând faptele infracționale descrise de către legiuitor în normativul penal, putem constata că cea mai mare parte a conținuturilor de infracțiuni se referă la un act de conduită singular. Conducându-ne după această regulă ar rezulta că unei situații faptice, manifestată prin realizarea unui act criminal, îi corespunde un conținut de infracțiune.

Există însă cazuri în care legiuitorul, din anumite rațiuni de politică penală ori de tehnică legislativă, construiește conținuturi de infracțiuni prin absorbire într-un conținut unic a elementelor constitutive caracteristice conținuturilor a două sau a mai multor infracțiuni. În astfel de cazuri, unitatea infracțională determinată de conținutul infracțiunii nu corespunde unei unități a actului de conduită, ci unei pluralități de acte sau activități.

În doctrina dreptului penal românesc, sunt semnalate două forme de unitate infracțională: **naturală** și **legală**.

Un rol deosebit de important în dezvoltarea conceptelor de unitate naturală și legală l-a avut distinsul profesor român V. Dongoroz. Acest autor a sesizat corect, pentru prima dată, posibila discrepantă dintre real și legal, dintre evaluarea în raport cu norma de incriminare și realitate sau natura lucrurilor, între realitatea naturală și realitatea normativă. Astfel, el a

cristalizat situațiile reale de situațiile aparente în această materie, precum și situațiile de fapt în raport cu realitățile juridice, definind ce înseamnă unitatea reală și pluralitatea aparentă, unitatea juridică și unitatea de fapt. [2].

În literatura de specialitate se menționează că unitatea naturală de infracțiune este aceea la care unitatea juridică se întemeiază pe unitatea faptei, care constituie elementul material al infracțiunii [3].

Într-o altă accepțiune, se consideră că unitate naturală există atunci când entitatea infracțiunii, atât în conținutul cât și în structura sa, rezultă din unicitatea naturală a acțiunii sau inacțiunii care formează elementul material al infracțiunii [4].

Se susține uneori ideea cum că există unitate naturală de infracțiune ori de câte ori activitatea unei persoane formată dintr-un act sau mai multe acte, este apreciată, datorită stării de fapt ori în mod natural, ca o activitate unică prin care s-a realizat conținutul unei singure infracțiuni; unitatea naturală de infracțiune este alcătuită în principiu, dintr-o singură acțiune sau inacțiune ce produce un singur rezultat periculos și are la bază formă o unică de vinovăție prevăzută de lege. Unitatea naturală de infracțiune nu este incompatibilă cu existența unei pluralități de acte materiale, dar acestea, considerate în ansamblul lor, trebuie să alcătuiască în mod firesc o singură acțiune, să se îmbine între ele în mod natural [5].

În viziunea noastră, *unitatea naturală de infracțiune constituie acea formă a infracțiunii, care constă dintr-o activitate unică sau fapt simplu (acțiunea sau inacțiune), ce produce un rezultat periculos, la baza căreia se află una dintre formele de vinovăție prevăzute de lege și care, datorită stării de fapt, poate fi apreciată ca o activitate infracțională ce corespunde unui singur conținut de infracțiune.*

Din această definiție generică rezultă că pentru realizarea unității naturale de infracțiune este suficientă realizarea unei singure acțiuni sau inacțiuni prevăzute de norma de incriminare, care, producând urmarea imediată și având la bază o rezoluție infracțională unică, constituie în mod deplin atât conținutul, cât și structura infracțiunii respective.

Se poate lesne observa că în cazul unității naturale, factorul decisiv preponderent al unității nu este norma de incriminare, ci actul material, unitatea fizică și psihică a manifestării exterioare redusă la cea mai simplă modalitate de exprimare. Va exista o unitate naturală, sub forma unei infracțiuni simple, și în cazul unei pluralități de contracții musculare identice, omogene, într-o unitate de loc și timp, fiecare cu relevanță proprie atunci când acestea au loc în mod neîntrerupt și cu aceeași ocazie, ca și cum toate actele ar fi comise cu o unică respirație (contextualitate). Este ipoteza când subiectul repetă actul fizic, material, prin aplicarea de lovituri multiple victimei ori prin rostirea repetată de insulte, ori prin luarea repetată de obiecte de pe un raft dintr-un magazin [6].

Studiul doctrinei românești în materie relevă recunoașterea aproape în unanimitate a trei forme de unitate naturală de infracțiune: *infracțiunea simplă, infracțiunea continuă și infracțiunea deviată.*

În literatura juridică s-a arătat că infracțiunile simple sunt acelea „la care este suficientă o singură acțiune sau inacțiune pentru realizarea conținutului infracțiunii” [7]; „când actul unic, simpla contracție musculară, produce un rezultat imediat, momentan, concomitent cu actul însuși: prin aceste trăsături infracțiunea simplă se diferențiază de cea continuă” [8]; „constă dintr-o singură acțiune sau inacțiune realizată fie printr-un act unic, fie prin mai multe acte reluate succesiv, dar în mod imediat și în strânsă legătură obiectivă, asupra aceluiași obiect ocrotit de lege penală și care nu necesită prin însăși natura ei o prelungire a elementului material în timp” [9]; „sub aspect obiectiv, asemenea infracțiuni se pot realiza fie printr-o singură acțiune, o singură intervenție a făptuitorului asupra obiectului infracțiunii sau mai multe asemenea intervenții, mai multe acte reluate de îndată, a căror succesiune este imediată” [10]; „în esență, această formă constă, sub aspectul laturii obiective, într-o acțiune (inacțiune) unică și o urmare unică, sub aspectul laturii subiective, într-o formă

unică de vinovăție, are un singur subiect activ (nefiind exclusă participația) și un singur subiect pasiv, precum și un obiect unic” [11].

Majoritatea infracțiunilor incriminate în partea specială a Codului penal sunt descrise sub forma infracțiunilor simple. Elementul material al infracțiunii simple se caracterizează printr-o acțiune sau inacțiune unică. Tot ca unitate naturală este considerată și infracțiunea simplă a cărei acțiune sau inacțiune se realizează printr-o multiplicitate de acte cvasisimultane, săvârșite cu aceeași ocazie și în virtutea aceleiași rezoluții [12].

Altfel spus, acțiunea sau inacțiunea unică ce caracterizează infracțiunea simplă poate fi uneori segmentată, în fapt, în mai multe acte care se leagă între ele în mod natural, formând acțiunea sau inacțiunea constitutivă a infracțiunii. Ceea ce integrează aceste acte materiale – identice sau asemănătoare, sub aspectul lor fizic, cu acțiunea incriminată – într-o singură acțiune este, pe lângă factorul subiectiv, constând în existența unei intenții unice, săvârșirea lor neîntreruptă sau, altfel spus, continuitatea materială de execuție și subsumarea lor unei încadrări juridice unice [13].

Pluralitatea de acte materiale din care poate segmenta acțiunea unei infracțiuni simple prezintă interes pentru delimitarea acesteia de infracțiunea continuată (prelungită) și de infracțiunea complexă, fapt pentru care ne vom preocupa de această materie în cadrul unei laturi aparte a lucrării.

Totuși, în acest perimetru al cercetării putem semnala unele sinteze de practică judiciară din care rezultă că nu ne aflăm în prezența unei infracțiuni continuate sau complexe, ci a unei infracțiuni simple:

- când inculpatul aplică lovituri unei persoane cu aceeași ocazie [14];
- dacă inculpatul a avut de două ori raport sexual cu victima, chiar dacă actele de constrângere s-au exercitat o singură dată [15]; în acest caz unitatea naturală de infracțiune nu este contrazisă de faptul că, în cadrul acestor raporturi, ar interveni unele pauze inerente procesului de executare a faptelor;
- dacă inculpatul a sustras, deodată, neîntrerupt și cu aceeași ocazie mai multe bunuri aparținând a două persoane [16] sau dacă bunurile sustrate au fost transportate într-o succesiune neîntreruptă, și la intervale de timp ne semnificative, de la locul faptei [17];
- dacă inculpatul, după ce a dat ajutor soției sale să sustragă o cantitate de porumb printr-o activitate neîntreruptă, sustrage și o cantitate de lemne fasonate din pădure, există o singură infracțiune de furt indiferent de calitățile diferite în care a acționat, ori de faptul că au fost prejudiciate unități diferite [18].

Privitor la ***infracțiunea deviată***, este de menționat că nu toți autorii români o recunosc în calitate de formă a unității naturale de infracțiune.

În general, acest tip de unitate infracțională există în două ipoteze:

- 1) prima, denumită și *aberratio ictus*, reprezintă acțiunea sau inacțiunea realizată de făptuitor, care deviază, independent de voința acestuia, asupra altui obiect sau altei persoane decât cea vizată;
- 2) a doua, denumită și *error in personam*, este atunci când tot din greșala făptuitorului, acțiunea sau inacțiunea ilicită aduce atingere altei persoane decât cea vizată de aceasta [19].

Într-o altă accepțiune, prin denumirea de infracțiune deviată este desemnată infracțiunea săvârșită fie prin devierea acțiunii, datorită greșelii făptuitorului, de la obiectul sau persoana împotriva căreia fusese îndreptată la un obiect sau o altă persoană (de exemplu,

trăgând cu arma asupra unei persoane pe care voia să o ucidă sau încercând să o lovească pentru a-i produce o vătămare corporală, făptuitorul a nimerit din greșală o altă persoană), fie prin îndreptarea acțiunii, datorită erorii făptuitorului, asupra altei persoane ori asupra altui obiect decât acela pe care făptuitorul voia să-l vatăme sau să-l pună în pericol [20].

Potrivit opiniei dominate [21], în toate aceste cazuri există o singură infracțiune, și anume infracțiunea deviată, adică infracțiunea realizată și nu cea intenționată sau propusă. Se reține infracțiunea realizată, deoarece în realitate, aceasta a avut loc și a cauzat urmări dăunătoare pentru obiectul direct și pentru societate.

În doctrină se mai susține că se reține o singură infracțiune, cea realizată și nu infracțiunea proiectată, fiindcă, pe de o parte, aceasta nu a avut loc, iar pe de altă parte, legea penală apără viața oricărei persoane, asupra căreia este proiectată inițial infracțiunea. Pentru aceste considerente, în cazul infracțiunii deviate, se apreciază că există o singură infracțiune [22].

Într-o altă opinie, care recunoaște existența infracțiunii deviate doar sub cea de a doua formă (*error in personam*) [23], se susține că, în cazul devierii acțiunii (*aberratio ictus*), ori de câte ori se constată că pe lângă infracțiunea consumată săvârșită prin deviere sunt întrunite și elementele constitutive ale unei tentative pedepsibile, trebuie reținute ambele fapte în concurs de infracțiuni, întrucât au fost puse în pericol două valori ocrotite de legea penală, iar fenomenul absorbirii tentativei pedepsibile, într-o infracțiune consumată în dauna altei persoane, nu numai că nu este prevăzută de lege, dar apare și ca artificială și contrară legii penale, întrucât ar lăsa nepedepsită o tentativă pedepsibilă [24].

În opinia noastră, din moment ce ultima soluție este deja admisă de tot mai mulți autori [25] în ceea ce privește *aberratio ictus*, în mod logic aceasta ar trebui să fie extinsă și la *error in personam*, dată fiind similitudinea de situații (nu identice). Astfel, suntem promotorii ideii că din moment ce această asemănare a fost recunoscută în cadrul soluției acceptate de către doctrina română actuală, ar fi justificat să se extindă soluția nou propusă atât pentru ipoteza lui *aberratio ictus*, cât și la *error in personam*.

Prin urmare, considerăm că aceste două situații descrise mai sus cad sub incidența instituției pluralității de infracțiuni, respectiv, sub forma concursului, fapt din care poate fi dedusă ideea că unitatea naturală își poate găsi expresie în prezent în două tipuri: ***infracțiunea unică simplă și infracțiunea unică continuă***.

În urma succintelor abordări a unității naturale de infracțiune, care de fapt sunt inerente unui asemenea studiu, ne vom ocupa și de conceptul unității legale de infracțiune.

Într-o primă accepțiune, se afirmă că conceptul de unitate legală de infracțiune este reprezentat de existența rezoluției delictuoase unice în realizarea mai multor acțiuni sau inacțiuni, care formează, prin voința legii (*mens o voluntas legis*), o unitate infracțională legală, deoarece sunt grupate în conținutul unei infracțiuni, cu un rezultat unic, deși fiecare în parte prezintă conținutul distinct al aceleiași infracțiuni [26].

Nu ne solidarizăm cu această noțiune a categoriei juridico-penale analizate, întrucât autorul pune accentul primordial pe unitatea rezoluției infracționale, ca trăsătură definitorie a unității legale de infracțiune. Considerăm că o asemenea accentuare este de prisos din moment ce în continuare autorul afirmă cu în cazul unității legale există un singur conținut de infracțiune. Prin urmare, este lesne de înțeles că un conținut de infracțiune poate exista doar în limitele unei singure rezoluții delictuoase.

Potrivit altei opinii, se consideră că unitatea legală de infracțiune este o creație a legiuitorului și se caracterizează prin reunirea – în conținutul unei singure infracțiuni – a două sau mai multe acțiuni, care ar putea constitui, fiecare în parte, o infracțiune de sine stătătoare [27].

Într-o altă versiune, se afirmă că există unitate legală de infracțiune atunci când două sau mai multe acțiuni sau două sau mai multe urmări socialmente periculoase, care ar putea

constitui, fiecare în parte, elementul material ori rezultatul unei infracțiuni distincte sunt reunite, prin voința legiuitorului, în conținutul unei singure infracțiuni, care dobândește astfel un caracter complex [28].

Într-un mod de formulare mai concis, se consideră că unitatea legală de infracțiune este forma unității infracționale ce există prin reunirea într-o singură incriminare a elementelor mai multor infracțiuni [29].

În baza celor enunțate mai sus, putem **defini unitatea legală de infracțiune ca fiind acea formă a unității infracționale ce reprezintă o activitate infracțională formată din două sau mai acțiuni sau inacțiuni, care, luate separat, ar putea constitui infracțiuni distincte, însă care prin voința legiuitorului sunt reunite într-o singură componentă de infracțiune (conținut de infracțiune), putând fi încadrate în baza unei singure norme de incriminare.**

Construcția juridică a unităților legale de infracțiune nu este rezultatul unei voințe arbitrare a legiuitorului, fiecare formă de unitate legală este expresia, pe plan juridic a unei legături obiective și subiective existente între acțiunile sau rezultatele respective, precum și a unei pericolozități sociale distincte a ansamblului astfel constituit, în raport cu gradul de pericol social propriu fiecărei fapte componente în parte [30].

Unitatea legală de infracțiune se caracterizează printr-o rezoluție delictuoasă unică în realizarea mai multor acțiuni sau inacțiuni care formează, prin voința legiuitorului, o unitate infracțională legală, deoarece sunt grupate în conținutul unei singure infracțiuni, cu un rezultat unic, deși fiecare în parte prezintă conținutul distinct al aceleiași infracțiuni.

Prin această trăsătură poate fi delimitată unitatea legală de cea naturală. Dacă în cazul unității naturale de infracțiune există o concordanță între unitatea juridică și unitatea de fapt sau reală, în cazul unității legale nu există o astfel de concordanță. Unitatea juridică nu mai reprezintă, în acest din urmă caz, o recunoaștere și o consacrare pe plan juridic a unei unități de fapt, ca în cazul unității naturale, ci este creată de legiuitor dintr-o pluralitate de fapte și împotriva unei pluralități juridice [31].

Astfel, figura unității infracționale legale include în sine mai multe acțiuni sau inacțiuni între care se fixează anumite conexiuni, care, de fapt, stau la baza formării diferitelor tipuri de unitate legală de infracțiune. De exemplu, în cadrul infracțiunii continuate sunt comise două sau mai multe acțiuni identice, sub dominația unei singure rezoluții infracționale și care, datorită circumstanțelor *questo facti*, sunt reunite de către legiuitor în cadrul unei unități juridice de infracțiune. În cadrul infracțiunilor complexe, din rațiuni de politică penală, legiuitorul reunește două sau mai multe fapte de natură diferită, creând astfel un singur conținut de infracțiune cu un caracter compus.

Noțiunea de infracțiune și cea de conținut al infracțiunii nu sunt identice. Prima exprimă trăsăturile esențiale ale infracțiunii, care o deosebesc pe aceasta în raport cu alte forme de ilicit juridic, a doua cuprinde trăsăturile specifice fiecărei infracțiuni, care o deosebesc în raport cu alte infracțiuni.

Spre deosebire de noțiunea de infracțiune, conținutul infracțiunii îndeplinește o funcție gnoseologică specifică, servind la calificarea infracțiunii și îndeplinind, prin acesta, un rol important în realizarea legalității [32]. Structura conținutului infracțiunii dă posibilitatea să se determine care condiții sunt obligatorii pentru orice conținut de infracțiune și care ar putea lipsi, care din ele sunt determinate pentru existența infracțiunii și, deci, esențiale și care sunt accidentale sau circumstanțiale etc.

În cazul unității legale de infracțiune și a tipurilor pe care le înserează o pluralitate de fapte corespunde unei singure norme de incriminare, pe când în cazul pluralității infracționale, în raport cu pluralitatea de fapte, pot fi aplicate mai multe norme de incriminare.

Cu referință la doctrina dreptului penal românesc putem semnala faptul că primul promotor al ideii de consacrare legislativă explicită a ipotezelor de unitate juridică, dacă nu pe toate, cel puțin pe cele care prezintă cele mai mari dificultăți de înțelegere și aplicare, a fost

profesorul V. Dongoroz. Acesta a determinat introducerea în Codul penal din 1969 a unei dispoziții (art. 41) prin care este definită infracțiunea continuată și infracțiunea complexă ca modalități ale unității juridice, legale, de infracțiune [33].

Susținătorii acestei ipoteze au păstrat, în mare parte, modul respectiv de abordare a problemei investigate; singura abatere a fost înscrierea infracțiunii de obicei printre cele care ar aparține unității legale de infracțiune (dând prioritate modului cum se exprimă legiuitorul în conținutul unor norme de incriminare) și nu în cadrul unității naturale de infracțiune [34].

În prezent, doctrina românească de referință recunoaște, practic în majoritatea cazurilor următoarele forme de unitate infracțională: infracțiunea complexă, infracțiunea continuată, infracțiunea progresivă și infracțiunea de obicei [35.].

Alți autori români, cum ar fi M. Basarab, identifică doar acele forme legale de unitate infracțională care sunt descrise expres în textul de lege, adică infracțiunea continuă și infracțiunea continuată. Acesta atribuie infracțiunea de obicei la unitatea naturală și nu la cea legală [36].

Într-o altă viziune, se consideră că unitatea legală de infracțiune își are ca forme de manifestare: infracțiunea continuată, infracțiunea complexă, infracțiunea progresivă și infracțiunea colectivă [37].

În opinia noastră, unitatea legală de infracțiune urmează a fi divizată în două categorii: unitatea legală propriu-zisă și unitatea legală improprie.

Astfel, unitatea legală proprie de infracțiuni reprezintă acea categorie a unității care își are fundamentul în dispozițiile definitorii ale legii penale, fiind definită în mod expres în textul de lege.

Din rândul unității legale propriu-zise de infracțiune fac parte următoarele varietăți ale acesteia: infracțiunea unică continuă (prelungită) și infracțiunea unică complexă.

În această formulă, unitatea legală este rezultatul reunirii în conținutul și structura juridică a aceleiași infracțiuni a mai multor acțiuni sau inacțiuni care, deși fiecare în parte nu îndeplinesc conținutul unei infracțiuni distincte, prin repetarea lor, de un număr semnificativ de ori, capătă caracter socialmente periculos și necesită intervenția legii penale. Prezența legăturii subiective avute în vedere la constituirea unității legale (cum ar fi unitatea de rezoluție în cazul infracțiunilor continuate) poate atrage o formă de agravare a răspunderii, iar absența ei – considerarea actelor infracționale neunite ca simple infracțiuni [38].

Legiuitorul a recurs la procedeul creării infracțiunii complexe cu unitate legală în situația în care anumite infracțiuni se servesc reciproc printr-o relație de tipul mijloc-scop (ca în cazul tâlhăriei) – ipoteză în care infracțiunea constituită legal este întotdeauna mai gravă decât infracțiunile reunite – încât considerarea lor ca infracțiuni distincte nu ar fi normală. Infracțiunile reunite în cadrul infracțiunii complexe își pierd individualitatea numai în condițiile în care se săvârșesc pe modelul unor relații etiologice sau de consecință, putând avea o existență proprie și separată, ca unități naturale, dacă sunt săvârșite în afara relației care atrage reunirea lor legală.

Așadar, unitatea legală improprie este acea categorie a unității care nu este consacrată în mod expres în textul de lege, dar rezultă din modul de formulare a normelor din partea specială a Codului penal. Fundamentul unității legale impropriei, spre deosebire de cea proprie, nu rezultă din existența unor norme definitorii cu caracter legal, ci din modul de formulare a normelor incriminatorii.

Din această categorie face parte, în primul rând, *infracțiunea de obicei sau sub formă de îndeletnicire*. Acest tip de unitate legală nu-și are ca fundament existența unei norme definitorii care să-i precizeze conceptul, ci reiese din modul de formulare a anumitor norme din partea specială a C.pen., care înglobează, în cadrul unui conținut de infracțiune, repetarea unui număr de fapte de mai multe ori, astfel încât să rezulte îndeletnicirea sau obișnuita de a le săvârși.

În concluzie, unitatea infracțională este acea instituție a dreptului penal ce reprezintă o activitate infracțională formată dintr-o singură acțiune sau inacțiune ori din mai multe acțiuni sau inacțiuni, care, datorită naturii faptei sau datorită voinței legiuitorului, formează o singură componentă de infracțiune (conținut de infracțiune) și poate fi încadrată potrivit unei singure norme de incriminare.

Bibliografie:

- [1] O.A. Stoica, *Premise filosofico-materiale ale teoriei unității și pluralității de infracțiuni*. În: Studia Universitatis Babeș-Bolyai, series jurisprudență, 1973, p. 90.
- [2] V. Dongoroz, *Drept penal (Tratat)*., Institutul de Arte Grafice „Titajul”, București, 1939, p. 324-325.
- [3] V. Dongoroz ș.a., *Explicații teoretice ale codului penal român. Partea generală*. Vol. I., Ed. Academiei, București 1969, p. 478.
- [4] N. Giurgiu, *Legea penală și infracțiunea. Doctrină, legislație, practică judiciară*. Ed. revăzută și adăugită, Ed. Gama, Iași, 1995, p. 236.
- [5] V. Dobrinoiu ș.a. *Drept penal. Partea generală*., Ed. ATLAS LEX, București, 1994 p. 286.
- [6] G. Antoniu, *Unitatea de infracțiune. Contribuții*. În: RDP, nr. 3, anul V, iulie-septembrie, 1998 , p.15
- [7] V. Papadopol, D. Pavel,, *Formele unității infracționale în dreptul penal român*, Casa de editură și presă „Șansa” – S.R.L., București, 1992, p.35
- [8] G. Antoniu, *op. cit*, p. 12.
- [9] N. Giurgiu, *op. cit*, p. 238.
- [10] D. Pavel, *Caractere specifice ale formelor de unitate infracțională*. În: RRD, nr. 10, 1980. p. 21.
- [11] C. Butiuc, *Infracțiunea complexă*, Ed. ALL BECK, București:, 1999, p. 4.
- [12]. C. Bulai *Infracțiunea simplă ca formă a unității naturale de infracțiune*. În: Studii și cercetări juridice, nr.1, 1985, p. 69.
- [13] V. Papadopol, D. Pavel, *op. cit*, p. 39.
- [14] Decizia penală a TJ Bacău nr. 392/1972. În: RRD, nr.11, 1972, p. 15.
- [15] Decizia penală a TJ Timiș nr. 416/1982. În: Arhiva Trib. jud. Timiș,
- [16] Decizia penală a TJ Constanța nr.121/1986. În: RRD nr.8, 1986, p. 78.
- [17] Decizia penală a TJ Constanța nr.65/1986. În: RRD nr.6, 1986, p. 75.
- [18] Decizia penală a TJ Timiș nr. 470/1993. În: Arhiva Trib. jud. Timiș
- [19] N. Giurgiu, *op. cit*, p. 241.
- [20] C. Bulai, *Manual de drept penal. Partea generală*, Ed. ALL EDUCAȚIONAL S.A., București 1997, p. 471.
- [21] I. Oancea, *Tratat de drept penal*, Ed. All, București, 1994, p. 140.
- [22] M. Zolyneak, *Drept penal*, Vol. II.: Ed. Chemarea, Iași, 1992, p. 521.
- [23] N. Giurgiu, *op. cit*, p. 241.
- [24]. L. Biro, M.Basarab, *Curs de drept penal al R.P.R. Partea generală*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1961, p. 329.
- [25] G. Paraschiv, D. Dinuică, *Controverse în legătură cu infracțiunea deviată*. În: Dreptul, nr. 9, 2007, p. 134.
- [26] I. Tănăsescu, C. Tănăsescu, G. Tănăsescu, *Drept penal general*, Ed. ALL BECK, București, 2002, p.400
- [27] M. I. Rusu, *Drept penal. Partea generală*, Ed. C.H. Beck, București, 2006, p.136
- [28] V. Dobrinoiu, *op. cit*, p. 186.
- [29] M. I. Rusu, *op. cit*, p. 430.
- [30] V. Dobrinoiu, *op. cit*, p. 186.

- [31] C. Bulai, *op. cit*, p. 468.
- [32] C. Bulai, *op. cit*, p. 126.
- [33] V. Dongoroz, *op. cit*, p. 252.
- [34] G. Antoniu, *op. cit*, p. 10.
- [35] A se vedea, C. Bulai, *op. cit*, p. 468; G. Antoniu, *op. cit*, p. 22; M. Zolyneak, *op. cit*, p. 522-566; A. Boroș *Drept penal. Partea generală*. Ed. a II-a, Ed. C.H. Beck, București, 2008, p. 192.
- [36] M. Basarab, *Partea generală a Codului penal roman într-o perspectivă europeană*. În: RDP, nr.1/2004. p. 92
- [37] I. Tănăsescu, C. Tănăsescu, G. Tănăsescu, *op. cit*, p. 402-461.
- [38] N. Giurgiu, *op. cit*, p. 238.